

**VERSLAG VAN DEN VIJFTIENDEN NEDERLANDSCHEN
DAG VOOR BIOSOCIOLOGIE EN PALAEOBOTANIE
(ZUIDERZEEDAG)**

gehouden op 21 November 1943 in de Collegezaal van het Botanisch
Laboratorium te Utrecht.

Voor de tweede maal was de „Sociologendag” geheel gewijd aan een enkel onderwerp, nl. de Zuiderzee en alle met de verandering in het landschap samenhangende problemen. Door de commissie waren daarom ook enkele niet-botanici uitgenoodigd om problemen, welke in het kader van dezen dag thuishoorden, te behandelen. Op de meest welwillende wijze was hieraan gehoor gegeven.

De voorzitter, Prof. Dr A. A. PULLE, die deze bijeenkomst leidde, richtte bij de opening in het bijzonder woorden van dank tot den directeur van de Wieringermeer-Noordoostpolderwerken, Ir S. SMEDING, voor zijn medewerking en voor zijn bereidheid om dezen

dag te willen inleiden. Ir S. SMEDING sprak daarop „*Een woord ter inleiding*”, dat als volgt luidde:

Gaarne heb ik mij bereid verklaard een woord ter inleiding op dezen „Zuiderzeedag” te spreken, omdat ik hierdoor in de gelegenheid wordt gesteld uiting te geven aan mijn groote waardeering voor het vele werk, dat de Nederl. Botanische Vereeniging reeds jarenlang heeft gedaan ten behoeve van het Zuiderzee-onderzoek.

Gaan wij in gedachten ongeveer een eeuw terug en zien wij met hoeveel moeite en teleurstellingen twee polders in Noord-Holland, de Waard- en Groetpolder en de Anna Paulownapolder, in vele opzichten vergelijkbaar met de Wieringermeer, destijds in cultuur zijn gebracht, dan stemt het tot groote dankbaarheid, dat de ontwikkeling der landbouwwetenschap het mogelijk heeft gemaakt thans zooveel beter gewapend het in cultuurbrengen van de zoute Zuiderzeegronden ter hand te nemen. Tevens verdient het alle waardeering, dat de regeering de middelen heeft verschaft het wetenschappelijk onderzoek ruim baan te geven, wat aan de resultaten van de ontginning in zoo beteekenende mate ten goede is gekomen.

Alvorens de Wieringermeer werd drooggelegd, is immers een proefpolder nabij Andijk gemaakt, waar waardevolle wetenschappelijke en praktische kennis ten aanzien van jonge zoute gronden is verkregen. De in den proefpolder opgedane kennis en ervaring is in de Wieringermeer toegepast en uitgebreid kunnen worden en staat thans ter beschikking van een zoo doelmatig mogelijke incultuurbrenging van de overige Zuiderzeepolders.

Het zij mij vergund een oogenblik stil te staan bij de organisatie van de Afdeling O n d e r z o e k der Wieringermeerdirectie, welke afdeling sinds den zomer van 1941 ten behoeve van het in cultuurbrengen der Noordoostpoldergronden in Kampen is gevestigd.

- a. Het landbouwkundig onderzoek, staande onder leiding van Ir W. A. BOSMA heeft ten doel door middel van proefvelden nuttige aanwijzingen te geven ten aanzien van de keuze van gewassen, de toe te passen vruchtwisseling, grondbewerking, bemesting enz., waarvan het ontginningsbedrijf, geleid door de cultuur-technische afdeling van den dienst, dus kan profiteeren.
- b. Het bodemkundig onderzoek, geleid door Dr Ir A. J. ZUUR, verzamelt de gegevens noodig voor de samenstelling van bodemkundige kaarten van den polder, geeft aanwijzingen voor een doelmatige ontwatering der gronden en omvat tevens het vruchtbaarheidsonderzoek van jonge gronden, alles ter bevordering van een zoo doelmatig mogelijke exploitatie, zoowel in

- de ontginningsperiode, alsook later door de definitieve grondgebruikers.
- c. Het microbiologisch onderzoek, waarvan de leiding in handen is van Ir G. W. HARMSSEN, beoogt de verkenning van de microflora van de jonge gronden, alsook de ontwikkeling van de meest gewenschte groepen, waartoe b.v. op groote schaal enting van de vlinderbloemige gewassen wordt uitgevoerd, terwijl verder de resultaten van de omzettingen in den grond nader worden bestudeerd.
  - d. Het plantkundig onderzoek, staande onder leiding van Dr Ir W. FEEKES, heeft ten doel de bestudeering van de wilde flora, de beteekenis hiervan voor den grond, alsmede van de middelen ter bestrijding van de voor de latere cultuur ongewenschte soorten.
  - e. De met de voorlichting belaste wetenschappelijke ambtenaar Ir C. KALISVAART heeft tot taak de gedurende de ontginningsjaren opgedane wetenschappelijke en practische ervaring dienstbaar te maken ten behoeve van het grondgebruik door de pachters.
  - f. Door middel van het Archaeologisch onderzoek van de drooggevallen gronden, in nauwe samenwerking met Prof. Dr A. E. VAN GIFFEN verricht door Drs P. J. R. MODDERMAN, wordt het historisch waardevolle materiaal bijeen gebracht.
- Het spreekt vanzelf dat de Dienst zich wel op het standpunt heeft moeten plaatsen, dat door de eigen afdeling Onderzoek niet onder het motto „l'art pour l'art" kan worden gewerkt, doch dat noodgedwongen het wetenschappelijke onderzoek zooveel mogelijk moet worden gericht op en dienstbaar moet worden gemaakt aan de practijk van het in cultuurbrengen der jonge gronden. Dit neemt niet weg, dat deze grens niet altijd even scherp kan worden getrokken en dat een zekere mate van vrijheid voor de wetenschappelijke werkers, in het belang van hun arbeid en vorming, onontbeerlijk is en, gezien de toewijding waarmee wordt gewerkt, ook alleszins verantwoord mag worden geacht. Toch zijn de nieuwe polders uiteraard als het aangewezen werkterrein van onze wetenschappelijke staf te beschouwen en het is daarom zoo verheugend, dat de Ned. Botanische Vereeniging en de Ned. Dierkundige Vereeniging, door middel van de daartoe ingestelde Zuiderzee-Commissies het groote werkgebied der Zuiderzee (later IJsselmeer) en de aangrenzende terreinen zijn gaan exploreeren, waardoor een onmisbaar supplement is verkregen op de taak van het zoeven besproken wetenschappelijk onderzoekingsapparaat der Wieringermeerdirectie. Dat de wetenschappelijke werkers van dezen dienst en die der beide evengenoemde

vereenigingen elkaar hebben weten te vinden, lag voor de hand, en dat er een productieve vorm van samenwerking is ontstaan, bewijst wel de samenstelling van de Zuiderzee-Commissies, alsmede de agenda van dezen „Zuiderzeedag”. Hieruit blijkt tevens, dat de vertegenwoordigers van de beide groepen elkaars werkterrein betreden, wat niet anders dan de resultaten van hun werk ten goede kan komen.

Dames en heeren, uit Uw aanwezigheid hier, op Zondag, blijkt Uw groote belangstelling voor het Zuiderzeeonderzoek. Wij beschouwen het als een nationale eer van de Zuiderzeewerken en alles wat hiermede verband houdt, iets te maken dat er zijn mag, ons Nederland waardig.

Er is zooveel, wat wij tegenwoordig anders zouden wenschen. Door ons geheel te geven aan het werk, dat onze liefde en belangstelling heeft, en deze zoo dubbel waard is, dienen wij de nationale taak, die wij ons hebben gesteld en wordt onze aandacht afgeleid van datgene, wat ons terneer zou kunnen drukken. Uit dezen gezichtshoek zie ik ons samenzijn van heden. Dat deze bijeenkomst van aangename aard en nuttig moge zijn en nog door vele andere moge worden gevolgd, ten bate van het Zuiderzeeonderzoek.

Vervolgens sprak de heer P. JANSEN over „*Het werk der Zuiderzee-commissie*”. Een verslag van zijn voordracht volgt hier. Voor de overige voordrachten zie pag. 288 en volgende.
